

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
KANTONALNI SUD U ZENICI
Broj: 43 0 Ps 230250 25 Pž 2
Zenica; 04.09.2025. godine

Kantonalni sud u Zenici, građansko vijeće sastavljeno od sudija: Sanela Popović, kao predsjednica vijeća, Ramo Ljevaković i Ranka Baškarad, kao članovi vijeća, u parničnom postupku tužioca „SPORT PLUS“ d.o.o. Novi Travnik, ul. Stjepana Radića bb, Zenica, kojeg zastupa punomoćnik Samir Čengić, advokat iz Sarajeva, protiv tuženog Općina Kakanj, ul. Branilaca broj 1, Kakanj, kojeg zastupa zastupnica po zakonu V. A., Općinski pravobranilac, radi naplate potraživanja, v.s. 24.968,45 KM, odlučujući u ponovnom postupku o žalbi tuženog podnesenoj protiv presude Općinskog suda u Zenici broj 43 0 Ps 230250 23 Ps od 16.10.2024. godine ispravljenoj rješenjem broj 43 0 Ps 230250 23 Ps od 07.10.2025. godine, u sjednici vijeća održanoj 04.09.2025. godine, donio je

PRESUDU

Žalba se odbija kao neosnovana i prvostepena presuda potvrđuje.

Odbija se zahtjev tužioca za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu.

Obavezuje se tuženi da tužiocu naknadi troškove postupka u iznosu od 2.013,60 KM u roku od 30 dana.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom obavezan je tuženi da tužiocu isplati novčani iznos od 24.968,45 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 16.07.2021. godine do isplate, kao i da mu nadoknadi troškove postupka u iznosu od 3.548,40 KM, u roku od 30 dana.

Drugim stavom izreke pobijane presude odbijen je kao neosnovan zahtjev tužioca kojim je tražio da se obaveže tuženi da mu nadoknadi troškove postupka u iznosu od 1.342,57 KM.

Trećim stavom izreke pobijane presude odbijen je kao neosnovan zahtjev tuženog kojim je tražio da se obaveže tužilac da mu nadoknadi troškove postupka u iznosu od 4.053,00 KM.

Protiv navedene presude žalbu je blagovremeno izjavio tuženi pobijajući istu u cjelini zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava sa prijedlogom da se žalba uvaži i tužba tužioca odbaci i tužilac obaveže na naknadu troškova postupka ili ista ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

U odgovoru na žalbu tužilac navodi da tužbom traži povrat stečenog bez osnova, da se radi o sudskoj nadležnosti, pa predlaže da se žalba odbije kao neosnovana.

Ispitujući prvostepenu presudu u ponovnom postupku po žalbi na osnovu člana 221. Zakona o parničnom postupku (Sl. novine FBiH, broj: 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15) – ZPP-a, u granicama žalbenih navoda i po službenoj dužnosti, drugostepeni sud je zaključio:

Žalba nije osnovana.

Predmet tužbenog zahtjeva tužioca prema tužbi od 22.05.2024. godine je isplata novčanog iznosa od 24.968,45 KM, a koji iznos se potražuje kao povrat neosnovano naplaćenih komunalnih taksi na osnovu Odluke o općinskim komunalnim taksama na istaknutu firmu (Sl. novine Općine Kakanj broj 11/16, 3/17 i 3/20), a za koju je od strane Ustavnog suda FBiH utvrđeno da nije u skladu sa Ustavom FBiH (odredbe člana 4. tačka 4., 5., 6. i 7.), a što se odnosi na komunalnu taksu za 2017. i 2018. godinu. Tužilac traži da se obaveže tuženi da mu isplati iznos od 24.968,45 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 16.07.2021. godine do isplate, te da mu nadoknadi troškove postupka u roku od 30 dana.

Tužilac navedeni iznos traži po osnovu sticanja bez osnova član 210. Zakon o obligacionim odnosima (Sl. list SFRJ broj: 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, Sl. list R BiH broj: 2/92, 13/93 i 13/94 i Sl. novine FBiH broj 29/03 i 42/11) - ZOO-a.

U dokaznom postupku izvedeni su predloženi dokazi, pa je izvršen uvid i pročitani: Odluka Općinskog vijeća Kakanj broj (Sl. novine Općine Kakanj broj: 11/16, 3/17 i 3/20), Obavijest o podnošenju izmijenjene Porezne prijave od 17.03.2017. godine, Presuda Ustavnog suda FBiH broj U-5/20 od 21.04.2021. godine i drugi materijalni dokazi kako je to navedeno na zapisniku sa glavne rasprave od 06.09.2024. godine i od 09.10.2024. godine i stranici drugoj i trećoj pobijane presude.

Tuženi je u prvostepenom postupku prigovarao da se u konkretnom slučaju ne radi o sudskoj nadležnosti (što je i osnovni žalbeni prigovor) i predložio da se tužba odbaci.

Članom 16. stav 1. ZPP-a je propisano da sud do pravomoćnosti odluke, po službenoj dužnosti, pazi da li rješavanje spora spada u sudsku nadležnost, a stavom 2. istog člana je regulisano da kada sud u toku postupka, do pravomoćnosti odluke, utvrdi da za rješavanje spora nije nadležan sud nego neki drugi organ vlasti oglasit će se nenadležnim, ukinut će provedene radnje u postupku i odbaciti tužbu.

Članom 3. tačka 1. alineja 3) Zakona o poreznoj upravi FBiH (Sl. novine FBiH, broj: 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 29/11, 27/12, 7/13, 71/14, 91/15 i 44/02) je propisano da su takse novčane obaveze, koje je porezni obveznik dužan platiti, shodno zakonima kojim se regulišu takse na istaknutu firmu i takse na aparate za igre na sreću i zabavne igre, a pomenutim zakonom je određena i nadležnost Porezne uprave FBiH za razrez, naplatu i prisilnu naplatu, kao i povrat konkretne obaveze tužioca iz predmetne upravne stvari. Međutim, promjenom sudske prakse od strane Vrhovnog suda FBiH donošenjem odluke po vanrednoj reviziji u konkretnom predmetu broj 43 0 Ps 230250 25 Rev od 15.07.2025. godine, koja je već druga odluka takve vrste promjenjen je pravni stav zauzet na sjednici građanskog odjeljenja Vrhovnog suda FBiH održanoj dana 11.12.2019. godine da sporovi koji se odnose na povrat neosnovano naplaćene takse ne predstavljaju građanskopravni spor i ne postoji nadležnost parničnog suda, a isti pravni stav je zauzet i u odluci Vrhovnog suda FBiH broj 51 0 Ps 061739 19 Rev od 17.12.2019. godine. Dakle, uzimajući u obzir Presudu Vrhovnog suda FBiH broj 25 0 Ps 054093 22 Rev od 21.03.2023. godine, kojom je Revizijski sud potvrdio je presudu Kantonalnog suda u Odžaku broj 25 0 Ps 054093 22 Pž od 6.9.2022. godine i odluku u ovom predmetu broj 43 0 Ps 230250 25 Rev od 15. 07.2025. godine koje su donesene poslije naprijed pomenutog zauzetog pravnog stava Vrhovnog suda FBiH, iako nije bilo promjene stava na sjednici privrednog odjeljenja Vrhovnog suda FBiH, ovaj sud smatra da je Vrhovni sud FBiH promijenio sudsku praksu i da je u tom smislu sud nadležan da odlučuje o naplati neosnovano

naplaćene komunalne takse, pa su navodi žalbe u navedenom pogledu neosnovani, a koji su svojom sadržinom uglavnom i bili usmjereni na sudsku nenadležnost u ovom postupku. Zbog navedenog je prvostepeni sud pravilno prihvatio sudsku nadležnost u ovom postupku i ocijenio prigovor apsolutne sudske nenadležnosti kao neosnovan cijeneći da o tužbenom zahtjevu treba odlučiti primjenom odredaba Zakon o obligacionim odnosima (Sl. list SFRJ broj: 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, Sl. list RBiH broj: 2/92, 13/93 i 13/94 i Sl. novine FBiH broj 29/03 i 42/11), te imajući u vidu i odredbu člana 60. Poslovnika Ustavnog suda FBiH (Sl. novine FBiH, broj 40/10).

Za navedeno je prvostepeni sud dao valjano pravno obrazloženje cijeneći da je prigovor apsolutne nenadležnosti suda neosnovan, jer se radi o sporu koji spada u sudsku nadležnost. U konkretnom slučaju postoji spor između parničnih stranaka da li će tuženi zadržati iznos plaćen od strane tužioca na ime komunalne takse za istaknutu firmu ili ne. Iz provedenih dokaza proizilazi da se radi o konačnom pojedinačnom aktu na osnovu kojeg je tužilac isplatio tuženom iznos koji sada tužbom potražuje, a po zahtjevu tužioca za izmjenu navedenog konačnog pojedinačnog akta nije postupljeno i shodno odluci Ustavnog suda, kako Odluka o općinskim taksama na istaknutu firmu Općine Kakanj nije usaglašena sa odlukom Ustavnog suda, prestala je da važi, te da se shodno navedenom, radi se o nadležnosti redovnih sudova.

Tužilac tužbom potražuje od tuženog iznos od 24.968,45 KM po osnovu sticanja bez osnova, odnosno neosnovanog bogaćenja. Prema navodima tužioca, tužilac je na osnovu prijave nadležnog organa, podnesene u njegovo ime, izvršio plaćanje općinske komunalne takse na istaknutu firmu za 2017. godinu, nakon čega je Ustavni sud FBiH donio presudu broj U-5/20, koja je objavljena u Službenim novinama FBiH broj 54/21 od 09.07.2021. godine, u kojoj je utvrdio da odredba člana 4. tačka 4., 5, 6. i 7. Odluke o općinskim taksama na istaknutu firmu Općine Kakanj (Sl. novine Općine Kakanj, broj: 11/16, 3/17 i 3/20) nije u skladu sa Ustavom FBiH, a po zahtjevu tužioca za izmjenu konačnog pojedinačnog akta od 16.07.2021. godine tuženi nije izvršio izmjenu, pa kako nadležno tijelo nije ponovilo postupak u roku od 90 dana od dana podnošenja zahtjeva pojedinačni akt koji je povrijeđeno pravo tužiocu prestaje da važi te je otpao pravni osnov za naplatu iznosa koji se tužbom potražuje.

Među parničnim strankama je nesporno da je tužilac izvršio uplate tuženom iznosa koji se tužbom potražuje, a na osnovu Izmijenjene prijave općinske takse na istaknutu firmu za 2017. godinu i naloga za plaćanje porezne obaveze od 09.05.2019. godine.

Sporne činjenice su utvrđene i iz provedenih dokaza, pa je prvostepeni sud izveo pravilan zaključak da iz činjeničnih navoda tužbe i izvedenih dokaza proizilazi da je u ime tužioca nadležna Porezna uprava podnijela prijavu za plaćanje komunalne takse na istaknutu firmu, po osnovu koje prijave je tužilac uplatio tuženom iznos od 24.968,45 KM, da je Ustavni sud donio odluku kojom je utvrdio da odredbe Odluke o općinskim taksama na istaknutu firmu Općine Kakanj koje se odnose na kriterije za utvrđivanje visine takse nisu u skladu sa Ustavom FBiH, da je tužilac u skladu sa Poslovnikom Ustavnog suda FBiH blagovremeno podnio zahtjev za izmjenu konačnog pojedinačnog akta, na osnovu kojeg zahtjeva je nadležno tijelo imalo obavezu da ponovi postupak i uskladi akt sa odlukom Ustavnog suda u roku od 90 dana od dana prijema zahtjeva, po kojem zahtjevu nije postupljeno, što znači da je akt kojim je povrijeđeno pravo tužioca prestao da važi. Kako je navedeni akt - Odluka o općinskim taksama na istaknutu firmu Općine Kakanj prestao da važi otpao je i pravni osnov po osnovu kojeg je tuženom izvršena uplata iznosa koji se tužbom potražuje.

Ove činjenice proizilaze iz Obavijesti o podnošenju izmijenjene Porezne prijave od 17.03.2017. godine i Izmijenjene prijave Općinske takse za istaknutu firmu za 2017. godinu broj 13-4/5-15-2-1297-3/17 JĐ od 26.04.2017. godine, a posebno iz naloga za plaćanje poreskih obaveza broj 13-4-15-15-1297-4/17 DŽŠ od 09.05.2019. godine iz koga se vidi da je od strane Porezne uprave FBiH, Kantonalni porezni ured Zenica, Porezna ispostava Kakanj, naloženo tužiocu da uplati porezne obaveze navedene u tabeli u ukupnom iznosu od 24.664,25 KM, a koje se odnose na zaduženje i kamate.

Iz Rješenja Federalnog Ministarstva finansija 03-15-784/17 I.S. od 18.04.2019. godine proizilazi da je tužilac izjavio žalbu protiv Izmijenjene prijave Općinske takse za istaknutu firmu za 2017. godinu broj: 13-4/5-15-2-1297-3/17 JĐ od 26.04.2017. godine koja je odbijena te je rješenje konačno. Iz dvije uplatnice od 17.06.2019. godine u iznosu od 19.500,00 KM i 5.164,25 KM i uplatnice od 15.07.2019. godine u iznosu od 304,20 KM proizilazi da je tužilac izvršio uplatu u budžet tuženog sa navedenom svrhom uplate po rješenju 13-6-01-25-444/19VČ-2 Komunalna taksa Kakanj 2017. godina.

Dalje je iz Odluke o općinskim taksama na istaknutu firmu, koja je objavljena u Sl. novinama Općine Kakanj broj 11/16 od 06.12.2016. godine utvrđena obaveza podnošenja prijave i plaćanja općinske takse na istaknutu firmu, kriterij za utvrđivanje visine takse, način prijave i naplate takse, oslobođenje od plaćanja, umanjeње i povrat takse, nadzor nad obračunavanjem i plaćanjem taksi, te tarifa taksi na području općine Kakanj. Članom 4. ove Odluke određeni su kriteriji za utvrđivanje visine takse, od kojih je pod tačkom 4. ovog člana niskoakumulativna ili akumulativna djelatnost koju obavlja određeno pravno ili fizičko lice, tačkom 5. veličina/kvadratura objekta – za trgovine, tačkom 6. vrsta objekta – za ugostiteljsku djelatnost i tačkom 7. drugi kriteriji (broj zaposlenih, ostvareni promet, profit i dr.).

Presudom Ustavnog suda FBiH broj U-5/20 od 21.04.2021. godine, koja je objavljena u Službenim novinama broj 54 od 9.7.2021. godine, utvrđeno je da odredbe člana 4. tačka 4., 5., 6., i 7. Odluke o općinskim taksama na istaknutu firmu Općine Kakanj nisu u saglasnosti sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine.

Presudom Ustavnog suda FBiH broj U-20/22 od 27.06.2022. godine, koja je objavljena u Službenim novinama FBiH br. 54 od 8.7.2020. godine, odlučeno je o postavljenom ustavnom pitanju Vrhovnog suda FBiH o pravnom dejstvu odluka Ustavnog suda FBiH tako da u odnosu na postupke koji su u toku pred redovnim sudovima u bilo kojoj fazi sudske postupke, od dana objave, imaju primijeniti na način da se takav propis, zakon ili pojedina odredba ne primjenjuje u redovnim postupcima, odnosno odluka Ustavnog suda FBiH ima retroaktivno dejstvo na sudske postupke koji su u toku. U presudi je navedeno da se u postupcima pred redovnim sudovima, koji nisu okončani, bez obzira u kojoj su fazi, ima primijeniti objavljena odluka ovog suda i da za navedeno nije nužno da se stranka u redovnom sudskom postupku poziva na odluku ovog suda, jer samim momentom njene objave u službenim glasilima nastupa neoboriva pravna pretpostavka da je ista poznata i obavezujuća za redovne sudove. Prema tome, odluka Ustavnog suda FBiH ima retroaktivno dejstvo na sudske postupke koji su u toku.

Odredbom člana 40. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije BiH (Sl. novine F BiH“, broj: 6/95 i 37/03) propisano je da usvojeni ili predloženi zakon ili drugi propis organa federalne, kantonalne ili općinske vlasti za koji Ustavni sud utvrdi da nije u skladu sa Ustavom neće se primjenjivati od dana objavljivanja presude Ustavnog suda u „Službenim novinama Federacije BiH“, odnosno predloženi zakon ili drugi propis neće stupiti na snagu.

Članom 60. stav 1. Poslovnika Ustavnog suda FBiH propisano je da svako kome je povrijeđeno pravo konačnim ili pravomoćnim pojedinačnim aktom donesenim na osnovu odredbi koje su prestale da važe na osnovu odluke Suda, ima pravo tražiti od nadležnog tijela izmjenu tog pojedinačnog akta, a nadležno tijelo je dužno da ponovi postupak i uskladi akt sa odlukom suda u roku od 90 dana od dana prijema zahtjeva, dok je stavom 2. istog Poslovnika propisano da ukoliko nadležni organ ne ponovi postupak i ne usaglasi akt sa odlukom Suda u roku iz stava 1. ovog člana, akt kojim je povrijeđeno pravo nekom licu prestaje da važi, a stavom 3. propisano je da prijedlog za izmjenu konačnog ili pravomoćnog pojedinačnog akta iz stava 1. ovog člana, može se podnijeti u roku od dvije godine od dana objavljivanja odluke u „Službenim novinama Federacije BiH”, službenim novinama kantona, odnosno općine.

U Mišljenju Ustavnog suda FBiH broj U-4/20 navedeno je da osim općeg dejstva odluka Suda od dana objavljivanja presude u službenim novinama kada su u pitanju zahtjevi podneseni od strane redovnih sudova dejstvo presude ovog suda je retroaktivno iz razloga što redovni sudovi moraju okončati konkretan predmet za koji se i postavilo ustavno pitanje te da obaveza utvrđena pravomoćnim, konačnim i izvršnim rješenjem može se izvršiti ako su obaveze uplata nastale prije nego što je presudom ovog suda koja je objavljena u službenom glasilu utvrđena neustavnost propisa koji je bio osnov za donošenje pomenutog rješenja, a koje mišljenje je sud cijenio u vezi sa ostalim dokazima i odlukama Ustavnog suda FBiH koje su izvedene u ovom postupku, posebno imajući uvidu da se radi o mišljenju.

Na osnovu izloženog, neosnovani su navodi tuženog izneseni tokom postupka, posebno navodi koji se odnose na djelovanje presude Ustavnog suda FBiH, jer je u presudi Ustavnog suda FBiH broj U-22/20 od 27.06.2022. godine sadržano da odluka Ustavnog suda FBiH ima retroaktivno dejstvo na sudske postupke koji su u toku, kako je prethodno navedeno, te kako je u obrazloženju ove odluke prilikom ocjene dokaza obrazloženo.

Slijedom navedenog, kako je akt - Odluka o općinskim taksama na istaknutu firmu Općine Kakanj, kojom je povrijeđeno pravo tužioca, u skladu sa članom 60. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda FBiH, prestao da važi, otpao je pravni osnov za naplatu iznosa kojeg tužilac tužbom potražuje, a kojeg je tuženi temeljem odredbe člana 210. Zakona o obligacionim odnosima dužan vratiti.

Članom 210. stav 1. ZOO-a regulisano je da kad dio imovine jedne osobe na bilo koji način, pređe u imovinu druge osobe, a taj prijelaz nema osnova po pravnom osnovu, ili zakonu, sticalac je dužan vratiti tu imovinu. U stavu 4. istog člana je regulisano da obaveza vraćanja, odnosno naknade vrijednosti nastaje i kad se nešto primi s obzirom na osnov koji se nije ostvario ili koji je kasnije otpao.

U smislu ove zakonske odredbe pod sticanjem bez osnova podrazumijeva se sticanje prava ili koristi koji su ušli u imovinu sticaoca, a do tog sticanja je došlo bez pravnog osnova. Time nastaje obligacionopravni odnos u kojem je sticalac dužnik, a osoba čiji je dio imovine prešao u imovinu sticaoca jeste povjerilac. Kada je neki dio imovine jednog lica prešao na bilo koji način u imovinu nekog drugog lica, za koji prelaz ne postoji osnov u nekom pravnom poslu ili zakonu, sticalac je dužan da stečeno vrati ili kada to nije moguće da nadoknadi vrijednost postignutih koristi.

Na osnovu prethodno navedenog, došlo je do povećanja imovine tuženog, za koje ne postoji pravni osnov, odnosno osnov je otpao, tako da je sud usvojio tužbeni zahtjev u cjelini.

Odredbom člana 214. Zakona o obligacionim odnosima propisano je da kada se vraća ono što je stečeno bez osnova, moraju se vratiti plodovi i platiti zatezna kamata, i to, ako je sticalac nesavjestan, od dana sticanja, a inače od dana podnošenja zahtjeva. Zahtjev tužioca da mu tuženi isplati zakonsku zateznu kamatu je osnovan, primjenom navedene odredbe, jer pored toga što se vraća ono što je stečeno bez osnova moraju se platiti i zatezne kamate, koje je sud dosudio od dana podnošenja zahtjeva, a koji datum je utvrđen iz zahtjeva tužioca od 16.07.2021. godine.

Odluku o troškovima parničnog postupka sud je donio primjenom odredbi člana 386. stav 1., 387. i 396. Zakona o parničnom postupku i isti su pravilno obračunati, a navodi žalbe tuženog i nisu usmjereni na odluku o troškovima. Tužiocu pripadaju i troškovi revizijskog postupka jer je uspio u potpunosti po reviziji, pa mu se priznaju troškovi u iznosu 300,00 KM taksa na presudu, 450,00 KM taksa na reviziju (za koje postoji dokaz o plaćanju u spisu) i 1.080,00 KM za sastav revizije + PDV na iznos usluge, što ukupno iznosi 2.013,60 KM o čemu je odlučeno na osnovu istih odredaba po kojima je i prvostepeni sud odlučio o troškovima, po zahtjevu podnosioca revizije navedenom u reviziji.

Zahtjev tužioca za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu je neosnovan. Odgovor na žalbu nije obavezan shodno članu 214. stav 1. Zakona o parničnom postupku, nego se može podnijeti. Sud shodno članu 387. stav 1. Zakona o parničnom postupku prilikom odlučivanja o troškovima postupka uzima u obzir samo troškove koji su potrebni za vođenje postupka, a po ocjeni ovog suda, odgovor ne sadrži ništa što već ne postoji u spisu i što opravdava zahtjev da se zbog istog naknade troškovi njegovog podnošenja, pa s obzirom na sadržinu odgovora na žalbu ovaj trošak nije potreban. Slijedom navedenog, zahtjev tužioca za naknadu troškova je odbijen, a koji su traženi prema Tarifi u ukupnom iznosu od 450,00 KM + PDV.

Zbog svega navedenog, žalba je odbijena kao neosnovana i potvrđena prvostepena presuda, na osnovu člana 224. stav 1. tačka 2) i člana 226. Zakona o parničnom postupku.

Predsjednica vijeća

Sanela Popović